

สึนามิ...

เรียนรู้เพื่อป้องกัน

"สึนามิ" คลื่นแห่งการทำลายล้างนอกจากจะส่งผลเสียหายต่อชีวิตมนุษย์ และทรัพย์สินอย่างมหาศาลแล้ว อีกส่วนหนึ่งที่หลายคนมองข้ามคือผลกระทบต่อธรรมชาติโดยเฉพาะแนวชายฝั่ง ซึ่งเมื่อเกิดภัยพิบัติคลื่น "สึนามิ" ขึ้นมาครั้งใด ก็จะทำให้ร่องรอยความเสียหายทางกายภาพตามชายฝั่งให้นักวิทยาศาสตร์ได้ศึกษาวิจัย ทุกครั้งไป

จากแนวโน้มที่ "สึนามิ" มีผลกระทบต่อประเทศไทยมากขึ้น นักวิทยาศาสตร์ของไทยจึงได้มีการศึกษา "สึนามิ" กันในหลายแง่มุม หนึ่งในเรื่องที่น่าสนใจที่ได้เผยแพร่บทความลงใน "Terra Nova" วารสารระดับนานาชาติทางธรณีวิทยาที่มีชื่อเสียงก็คือ โครงการ "การติดตามการฟื้นฟูสภาพหาดทราย หลังจากเหตุการณ์ สึนามิปี 2547 และการสำรวจสึนามิในอดีต ตามแนวชายฝั่งทะเลอันดามัน ของประเทศไทย" โดย รศ.ดร. มนตรี ชูวงศ์ ที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) งานวิจัยนี้เกิดขึ้นเพื่อประกอบการประเมินพื้นที่ที่อาจจะได้รับผลกระทบจากสึนามิในอนาคตให้แม่นยำขึ้น ซึ่งเป็นการช่วยลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้น โดยใช้ข้อมูลทางธรณีวิทยา ด้านตะกอนวิทยา นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้ยังทำให้ทราบระยะเวลาการฟื้นตัวของพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบทางกายภาพ และประเมินคาบการเกิดซ้ำ (Recurrence) ของสึนามิได้อีกด้วย

จากงานวิจัยทำให้พบหลักฐานสำคัญที่ว่าประเทศไทยเคยเกิด "สึนามิ" มาก่อน เมื่อประมาณ 600 ปีที่แล้ว (สมัยสุโขทัยถึงอยุธยาตอนต้น) จากการสะสมตัวของตะกอนสึนามิโบราณ (Paleotsunami Deposit) บนเกาะพะงัง จ.พังงา ซึ่งจะมีชั้นตะกอนทรายแทรกสลับกับชั้นดิน เพียงแต่ยังไม่ทราบแน่ชัดเท่านั้นว่าระหว่าง 600 ปีที่ผ่านมา มีการเกิดสึนามิขึ้นอีกกี่ครั้ง ซึ่งอยู่ระหว่างการศึกษาและเมื่อทราบความถี่ที่ชัดเจนมากขึ้น ในการเกิดสึนามิ ย่อมทำให้คาดการณ์ที่ว่าสึนามิจะเกิดขึ้นเมื่อไหร่และตำแหน่งใดในอนาคตเป็นไปได้มาก เช่นกัน นั่นหมายถึงประเทศไทยจะลดการสูญเสียจากภัยพิบัตินี้ลงได้อย่างมหาศาลเลยทีเดียว

"สึนามิ" ที่เกิดจาก แผ่นดินไหวใต้มหาสมุทร

นับเป็น "สึนามิ" ที่พบได้บ่อยครั้งและมีความรุนแรงในการทำลายล้างสูงมาก แต่เชื่อว่า "สึนามิ" จะเกิดขึ้นทุกครั้งที่มีแผ่นดินไหวใต้มหาสมุทรแม้จะมีระดับความรุนแรงสูงก็ตาม เช่น ครั้งแผ่นดินไหว ขนาด 9.0 ริคเตอร์เมื่อปี พ.ศ. 2547 ที่เป็นการเคลื่อนตัวของแผ่นธรณีในแนวตั้งหรือแนวตั้ง ซึ่งทำให้เกิดแรงสั่นสะเทือนและก่อให้เกิดความเสียหายได้มากกว่า ดังที่ส่งผลกระทบต่อฝั่งอันดามันของไทย แต่จากเหตุแผ่นดินไหว ขนาด 8.6 ริคเตอร์ ที่เกิดขึ้นบริเวณเหนือเกาะสุมาตรา เมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2555 ที่ผ่านมา แม้ระดับความรุนแรงและบริเวณที่เกิดจะใกล้เคียงกัน แต่กลับไม่เกิด "สึนามิ" เพราะว่าเป็นการเกิดแผ่นดินไหวแบบแผ่นธรณีเกิดการเคลื่อนในแนวระดับ หรือที่เรียกว่า "รอยเลื่อนตามแนวระดับ" (Strike Slip) คือมีลักษณะเป็นการเคลื่อนไถลในแนวนอน ไม่ใช่เป็นการทรุดตัว ทำให้แรงสั่นสะเทือนและการก่อให้เกิดความเสียหายมีน้อยกว่า

นิทรรศการ ภัยพิบัติ : เตรียมตัว รู้ รอด 2 "เตรียมรับมือ สู้ภัยพิบัติ"

55-06 / No. 08